

Kínosan titkos tabuk a családban...

A Nemzetközi Családév rendezvénysorozatához kapcsolódóan Nemzetközi Kongresszus, a Pszichodráma Intézet Európáért és a Népjóléti Minisztérium Népjóléti Képzési Központja Salgótarjánban, tavaly októberben Pszichodráma és Családdinamika címmel nemzetközi konferenciát rendezett. Ebben a témakörben ez volt az első konferencia, amelyet tudományos, gyakorlati és képzési céllal rendeztek a pszichodráma, a szoriometri-a, csoportterápia és a családterápia hazai és külföldi szakemberei számára.

Dr. Bánlaki Pál szociológus, Népjóléti Minisztérium főosztályvezető helyettes hangsúlyozta, hogy a huszonnegyedik órában vagyunk: a közép-európai régióban érződik a társadalmi kötődések lazulása, a szétzilált családok megmentése a cél. A mai magyar társadalom állapotának érzékeltetésekor többnyire gazdasági, legfeljebb szociális-gazdasági válságról beszélünk, ámbátor a krízis nem kíméli a magánszférát, az emberi kapcsolatokat és a családi interakciókat sem. Ezért a szakemberek tegyenek meg mindent a társadalom szétzilálódásának megakadályozásáért.

Zichy László fizikus-pszichológus, a tárca főmunkatársa, a Pszichodráma Intézet Európáért titkára úgy véli, hogy – amint azt Sigmund Freud munkássága óta tudjuk – lelki egyensúlyunk kisebb-nagyobb zavarai, de a neurotikus betegek panaszai is korábbi életünk különböző megrázkódtatásaira vezethetők vissza. Moreno pszichiáter, aki egyben a modern színházelmélet nagy alakja, felfedezte, hogy a múlt nehézségei okozta következmények dramatikus megjelenítése, újra-játszása segíthet a betegnek-kliensnek a helyzet feldolgozásában. A hétköznapi élet feszültségekkel terhes eseményei, jelenetei mögött megfelelő szakmai munkával pszichoterápiás vagy tanácsadási helyzetben fellelhetők azok a mélyebb és régen elfelejtett problémák, melyek hatástalanításával a személy belső energiái felszabadulnak, hatékonyabbá válnak. A csoport tagjai gyakran katartikus módon könnyebbülnek meg, a több találkozón való részvétel után életvitelük, munkájuk hatékonyabbá válik, általában jobban érzik magukat.

Yaakov Naor pszichodráma-terapeuta Tel-Avivban tanít, a „Belső Színház” Pszichodráma-központ igazgatója. Holocaustot túlélők gyermekeivel foglalkozó csoportokat vezet. Jelenleg egy dokumentumfilmet készít, a „holocaust – második generációs zsidók és németek találkozása” témakörben. A salgótarjáni kongresszuson Az üldözött és az áldozat szerepek közötti kapcsolat a családstruktúrában címmel tartott felettébb népszerű előadást.

– Ez a kurzus mindannyiunkat érint – mondta. – Az üldözött és az áldozatszerepek mindannyiunkat jellemző kapcsolat. A workshop folyamán egy dinamikus, aktív folyamat megy végbe mindenkién, amely eltávolítja a maszkokat, miközben a pszichodramát és más, expresszív terápiaformákat használunk, hogy azokat a különböző utakat kutassuk, amelyeknek a segítségével a tettes vagy az áldozat szerepében szerzett tapasztalatainkat belsővé tehetjük. Mindnyájan mindkét szerepet tanuljuk a családi és társadalmi életünkben. Egyesek az egyik szerepre, mások a másikra hajlamosabbak.

– Úgy vélem, a segítő foglalkozásúak között számottevően több a kapcsolati zavarban szenvedő: a segítő a klientúrával való foglalkozás során igen gyakran a megmentő, a bíró és az áldozat szerepköröit variálják, saját szeretetvágyuk és segélykérésük elfedésének arányában. Lehetséges, hogy a pszichodramatikus technikák használatán keresztül mutatjuk be és fosztjuk meg maszkjaitól a szerepek között változó játékot? – kérdeztem a neves terapeutát.

– Pontosan – válaszolta. A szakmában olyan emberekkel találkozom, akik saját maguknak okoznak károkat: túlságosan sokat esznek, nem használják ki a lehetőségeiket, alkohol- vagy drog-depedensek lesznek, vagy valamilyen sajátos módon büntetik,

rombolják magukat. Ez a zavar általában az agresszív kritika és a megítélés eredménye, amelyet a személyes fejlődésnek az önképet meghatározó stádiumában kaptak.

Ezek az emberek, anélkül, hogy akarnák, saját maguk áldozatai, azáltal, hogy a kívülről jövő negatív megítélést saját értékrendjükhöz tartozónak fogadják el. Ez a fejlődési mód nehézségeket okozhat az emberi kapcsolatokban is. Amikor például a politikai és társadalmi helyzetekben más embereket destruktív szerepűnek ítélnék meg... Az önagresszió néha sokkal finomabb formában jelenik meg, önmegtagadásként. Úgy, hogy az illető mindent sajnál magától – az önérték hiányaként – sőt, akár az érzések megszakításaként is.

„Konfrontáció a holocausttal” című előadásában ezeket a témákat a holocaustot túlélő második generáció, és a második világháború után született német generáció belső életének történéseivel összefüggésben tárgyalja. Yaakov Naor professzor 1948-ban született a Német Posta főhrenwaldi táborában. Nős, két-, 9 és 7 éves gyermek apja.

Hogyan segíthetnénk a válságba került, ellehetetlenült, munkanélküliségtől sújtott, anyagi gondoktól szenvedő, a szakadék felé tántorgó családokon? Vajon segíthet a pszichodráma, mint módszer?

Pedagógusok, lelkészek, orvosok, családgondozók, szociális munkások és pszichodramatikusok keresték a választ e konferencián.

A pszichodráma módszer Amerikából indult útjára, itthon Mérei Ferenc tanítványai kezdték alkalmazni a klinikai gyakorlatban és a képzésben. A Magyar Pszichiátriai Társaság megalapításának évétől, 1980-tól vált lehetővé, hogy az überlingeni Moreno Intézet magyar származású munkatársai megindíthassák Magyarországon is a pszichodráma képzést.

Nagy szerepet játszott ebben Bánffy Eszter és Mavers Ildikó, aki ma a Pszichodráma Intézet Európáért elnöke. „Szétszakított családok Európában” címmel tartotta Salgótarjánban méltán nagy érdeklődésre számot tartó előadását.

Eva Roine, a Norvég Pszichodráma Intézet igazgatónöje Oidipusz és Elektra kapcsán, a családi alapkonfliktusról tartott szemináriumot. „Hat éven át dolgoztam egy pszichiátriai intézetben, bűnözőkkel, erőszakos férfiakkal, gyilkosokkal. A terápia során többször is megfogalmazták, hogy azért tették, amit tettek, mert tehetetlennek érezték magukat.”

Hilde Gött pszichodráma-terapeuta Romániából származik, Németországban él. Tizennégy éve foglalkozik pszichodrámaival. A gyermekeket érintő szexuális erőszak a családban és a pszichodráma lehetőségeiről tartott most előadást.

Kató Ibolya pszichológus Illyefalváról, Erdélyből jött. Ő egy ifjúsági központban és egy gyermekfaluban dolgozik. Tagja annak a pszichodráma-csoportnak, amelyben Gallus Klára és dr. Sarkady Kamilla pszichodramatikusok több, mint két éve tartják ezt a képzést erdélyi segítő foglalkozásúaknak, nagy-nagy örömünkre.

Török Iván dr. szociológus, a Népjóléti Képzési Központ igazgatója fontosnak tartja, mint mondta, hogy a városban számos fontos konferenciát szervezzenek. Remélhetőleg a város is, a Képzési Központ is több figyelmet érdemel, jobban megismerik, és-a jó háttér segíthet abban, hogy a gondokkal küszködő országrész könnyebben megoldja kínzó gondjait.

Várhalmi Judit